DATOS IDENTIFICATIVOS				
Arte: Arte e modernidade				
Materia	Arte: Arte e modernidade			
Código	P01G010V01401			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía Pintura			
Coordinador/a	Cendán Caaveiro, Marina Susana			
Profesorado	Cendán Caaveiro, Marina Susana Fernández Fariña, Almudena Vázquez Rozas, Roberto			
Correo-e	scendan@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo da Historia da Arte centrado na etapa fundamental das vangardas históricas de comezos do século XX, facendo un percorrido cronolóxico e un labor de interrelación cos artistas e os movementos pasados, presentes e futuros.			

Competencias de titulación	
Código	
A1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
A2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
A5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
A8	Coñecemento das diferentes funcións que a arte adquiriu a través do desenvolvemento histórico. Estudar a evolución do papel da arte a través do tempo
A21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento dos diferentes conceptos de modernidade e vangarda.	A1 A8
Coñecemento dos movementos artísticos fundamentais da modernidade e a vangarda.	A2 A8
Coñecemento da arte galega no contexto da modernidade e a vangarda.	A2 A8
Coñecemento das relacións entre o período moderno e a arte contemporánea.	A1 A2
Coñecemento da evolución do pensamento e os métodos historiográficos.	A1 A2
Capacidade para comprender a obra de arte no contexto da sociedade moderna.	A1 A21

Capacidade de entender a evolución da arte contemporánea desde a modernidade.	A1 A5 A21	
Capacidade de relacionar a produción artística actual coas súas orixes na modernidade.	A2 A5 A21	
Habilidade para contextualizar a arte galega moderna e de vangarda.	A2 A8	
Habilidade para recoñecer os diferentes movementos artísticos modernos e de vangarda.	A1 A2	B1 B2
Habilidade no establecemento de liñas de influencia diacrónicas.	A1 A2	B1 B2

Contidos

Tema	
1ª SEMANA. PRESENTACIÓN DA ASIGNATURA. Exposición do profesor do plan global da asignatura: Obxectivos, contidos, competencias a adquirir, metodoloxía, exercicios e actividades, datas de entregas, sistema de avaliación e criterios. Presentación da bibliografía xeral do curso.	1ª SEMANA. Exercicio 1: O valor do multidisciplinar. Reflexión sobre a creatividade contemporánea
2ª SEMANA. TEMAS 1 e 2: A Subxectividade Romántica. Os inicios da arte contemporánea | Realismo e Revolución Industrial | Impresionismo e Posimpresionismo.	2ª SEMANA. SUBTEMAS 1 e 2: O tránsito da obxectividade Neoclásica á subxectividade Romántica | Intensificación das ideas sobre creatividade, orixinalidade, individualidade... | A nova situación da arte e o artista | A paisaxe como expresión da subxectividade e o sublime | Connotacións éticas e de compromiso do Realismo | Novedades formais e lumínicas no Impresionismo e Posimpesionismo.
3ª SEMANA. TEMA 3: Laberinto de movementos no tránsito de século. A Sezession Vienesa	3ª SEMANA. SUBTEMAS 3: O inicio dos movementos anti-arte | O Taller Vienés: a obra de arte total | Gustav Klimt, Emilie Flöge e os Movementos da Reforma | Mariano Fortuny i Madrazo
4ª SEMANA. VIAXE A ARCO. Con motivo da viaxe a ARCO a Facultade pon un servizo de autobuses gratuito para o alumnado. Para o máximo aproveitamento da viaxe, dende a asignatura ARTE E MODERNIDADE propoñemos un exercicio relacionado coa visita a exposicións temporais que coinciden co desenvolvemento da Feira. A estructuración do exercicio dependerá da oferta expositiva e detallarase con precisión a cada grupo na clase anterior.	4ª SEMANA. Exercicio viaxe a ARCO (detallarase na clase da semana anteiror)
5ª SEMANA TEMA 4: A idea de vangarda como futuro ideal | Os Movementos fríos e as revolucións no dominio da forma: Cubismo | Sonia Delaunay: arte e vida | A provocación futurista.	5ª SEMANA SUBTEMA 4: O valor do primitivo | O collague cubista | Novas concepcións espaciais | Nas marxes da modernidade: multidisciplinaridade e experimentación | Novos roles de artista e provocación (lectura de textos futuristas) O valor da provocación como parte do proceso creativo (F.T. Marinetti)
6ª SEMANA TEMA 5: Os Movementos cálidos e as revolucións da cor | Fauvismo: Salón de Outono de 1905 | Mattise | Expresionismo e precursores: Munch e Ensor | Alemania: Teóricos e centros de incidencia | ""El Puente"": Kirchner e Nolde | ""El Jinete Azul"": Kandinsky e Marc.	6ª SEMANA SUBTEMA 5: A importancia da cor no Fauvismo | Matisse: pintar coas tesoiras | A subxectividade Expresionista | Kandisnky: teoría e práctica | O nacemento da abstración.
7ª SEMANA. TEMA 6: Vangardas rusas e utopía | Constructivismo e Rayonismo | Arte e vida na Rusia revolucionaria: Rodchencko, Popova e Estepanova | Diaghilev e os Ballets Rusos (1909-1929)	7ª SEMANA SUBTEMA 6: Malevich e o Realismo pictórico | Tatlin: o artista como constructor | Deseño gráfico, arte da proganda e vida cotía | Camiño da indiferenciación sexual: Popova e Estepanova | A fotografía como arte.

8ª SEMANA SAÍDA DE ESTUDOS. Visita dunha exposición temporal por determinar. O contexto dunha Facultade de BBAA, atenta ao que artísticamente sucede ao seu arredor, obríganos a manter unha programación flexible para non desaproveitar o marco de reflexión e análise que proporciona a visita de exposicións fundamenais durante o periodo académico.	8ª SEMANA EVALUACIÓN E OBXECTIVOS. A saída de estudos ten un carácter obligatorio, rexistrándose mediante un listado de firmas a asistencia dos alumnos. Asimesmo, o profesor valorará a necesidade de realizar un exercicio relacionado coa visita ou a impartición dunha clase específica para profundizar nos contidos da mesma. Todos os detalles relacionados aclararanse na clase da semana anterior.
9ª SEMANA TEMAS 7 e 8: Utopía e Racionalismo estético: Holanda e Neoplasticismo | Piet Mondrian e Theo van Doesburg | Arquitectura e deseño como expresión do racionalismo | Bauhaus: utopía funcional e transformación social | O legado pedagóxico da Escola.	9ª SEMANA SUBTEMAS 7 e 8: A arte total de ""De Stijl"" | Abstracción radical: Mondrian e Doesbrug | Os interiores abstractos: a confluencia da arte e a arquitectura | Bauhaus: a fusión da arte e a artesanía | Johannes Itten: utopía e practicidad | O profesorado da Bauhaus | Deseño Bauhaus | Oskar Schelmmer: O Ballet Triádico | Memoria e esquecemento: as mulleres na Bauhaus.
10ª SEMANA TEMAS 9 e 10: Dada e os porqués da súa importancia | Os centros do Dadaísmo internacional: Suiza, Alemania e Nueva York | Marcel Duchamp e a súa inagotable estela | Surrealismo: del automatismo al onirismo | O surrealismo en Galicia | O retorno á orde artístico de entreguerras (1919-1930)	10ª SEMANA SUBTEMAS 9 e 10: O Cabaret Voltaire | Tristan Tzara e o azar | Hans Arp e a pintura Dada | Arte e política: Jonh Heartfield e a fotomontaxe | Un caso especial: Hannah Höch | O artista como mecánico: Raoul Hausmann | Duchamp: a arte e o seu contexto | Daaalí | Mulleres artistas: Meret Oppenheim, Leonora Carrington, Dorothea Tanning, Lee Miller, Dora Maar, Claude Cahun | Surrealismo e moda.
11ª SEMANA TEMA 11: O traslado da capitalidade artística de París a Nueva York | Expresionismo Abstracto Americano | Art of this Century: Peggy Guggenheim | A lenguaxe da abstracción en Europa | O caso español: El Paso e Dau al Set.	11ª SEMANA SUBTEMA 11: Contexto social, político e cultural da arte ""made in América"" | Clement Greenberg e a pintura xenuina | Arte e fama: Jack ""The Dripper"" | Análise de individualidades | O Informalismo europeo: Michael Tapié | Dubuffet e a Art Brut | O caso italiano: Lucio Fontana | A abstracción en España no seu contexto: análise dos seus principais representantes.
12ª SEMANA TEMA 12: Transformacións no tránsito dos anos 50/60 | A nova conciencia cultural | Pop Art: unha arte para a ""mid cult"" | Os modelos británicos e norteamericanos | O caso español: Equipo Crónica e Eduardo Arroyo | Arte Cinético e Op Art.	12ª SEMANA SUBTEMA 12: A bonanza do sistema capitalista: The American way of Life (contexto socio-cultural) | O auxe da hiperrealidad televisiva | Principales novedades estilísticas do Pop Art | Artistas de transición: Robert Rauschenberg e Jasper Jonhs | Andy Warhol e a Factory | A plenitude do Pop: Lichtenstein, Wesselman, Rosenquist, Ruscha, Segal | Pops periféricos.
13ª SEMANA TEMA 13: As reconsideracións do obxecto e os sistemas de acumulación: Cesar, Arman, Tinguely | Yves Klein: O Novo Realismo Francés | Piero Manzoni: O nacemento da ironía posmoderna.	13ª SEMANA SUBTEMA 13: Pierre Restany e o manifesto do Novo Realismo Francés | O desperdicio: compromiso e utopía | Experimentos Neo-dadaístas: a recuperación do legado de Duchamp | Klein e a sensibilidade pictórica inmaterial | A reinvención da pintura: antropometrías, disparos, rasgaduras...
14ª SEMANA TEMA 14: A Arte Povera | A Arte Conceptual: antecedentes | O Conceptual Lingüístico | Conceptualismos hoxe.	14ª SEMANA SUBTEMA 14: Arte Povera: Contexto socio-politico | Germano Celan: ""Arte Povera e im Spazo"": Modelos expositivos que marcan tendencia | Análise das principais individualidades Povera: Anselmo, Kounellis, Merz, Penone, Pistoletto... | O rastro Povera na arte contemporánea | Conceptualismos fundamentais e periféricos.
15ª SEMANA TEMAS 15 e 16: Abstracción Post-pictórica | ""Menos é máis"": Arte Mínimal e as estructuras primarias da arte | Os modelos: Carl Andre, Dan Flavin, Donald Judd, Sol LeWitt, Robert Ryman | Accionismo Vienés | Body Art | Land Art.	15ª SEMANA SUBTEMAS 15 E 16: O rexurdimento de Clement Greenberg | Outros Minimalismos nos 90 | A paisaxe como soporte artístico | Robert Smithson e os ""no-lugares"" | Outros modelos corporales-performativos | Feminismo e Body Art | O internacionalismo de Fluxus | Joseph Beuys: ""cada home un artista"".

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	5	10	15
Sesión maxistral	5	10	15
Saídas de estudo/prácticas de campo	24	48	72
Probas de resposta curta	48	0	48

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Fomentar a capacidade do alumno para expresarse en público articulando un discurso coherente e con contidos
Sesión maxistral	Desenvolvemento teórico dos contidos da materia
Saídas de estudo/prácticas de campo	Visita a exposicións como complemento das clases

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	HORARIO DE TITORÍAS: SUSANA CENDÁN: Xoves de 11 a 14 horas e de 16 a 19 horas ALMUDENA FDEZ. FARIÑA: 1ºcuadrimestre: mércores 12:00-15:00 xoves 13:00-14:00 2º cuadrimestre: luns 9:00-15:00 *Ademáis dos horarios de titorías os alumnos poden aproveitar as horas das clases prácticas para expoñerlle as súas dúbidas ao profesor.
Sesión maxistral	HORARIO DE TITORÍAS: SUSANA CENDÁN: Xoves de 11 a 14 horas e de 16 a 19 horas ALMUDENA FDEZ. FARIÑA: 1ºcuadrimestre: mércores 12:00-15:00 xoves 13:00-14:00 2º cuadrimestre: luns 9:00-15:00 *Ademáis dos horarios de titorías os alumnos poden aproveitar as horas das clases prácticas para expoñerlle as súas dúbidas ao profesor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Presentación e exposición oral dos exercicios que se propoñan no trancurso das clases	10
Sesión maxistral	Valoración da asistencia á clase	10
Saídas de estudo/prácticas de campo	Valoración da asistencia ás saídas de estudo que se propoñan	10
Probas de resposta curta	Realización dunha proba final ao remate do cuadrimestre	70

Outros comentarios sobre a Avaliación

Arte e Modernidade é unha asignatura compartida entre dúas profesoras: Susana Cendán (90%) e Almudena Fernández Fariña (10%)

A **metodoloxía** da asignatura modúlase en clases teórico/prácticas. As **CLASES TEÓRICAS** (2 horas á semana) consisten na exposición oral dunha serie de nocións e coñecementos científicos apoiados en soportes audiovisuais cuxo obxectivo persigue que o alumno acade puntos de vista propios e globalizadores sobre os contidos da materia. As introduccións teóricas inician ao alumno no territorio da Historia da Arte de xeito gradual e ordenado. Os **apuntes de clase,** tomados como unha reflexión en torno aos contidos do temario, só serán realmente efectivos si se complementan coas referencias bibliográficas descritas no programa.

A asistencia às clases teóricas é un requisito imprescindible para a correcta aprenhensión dos contidos do programa. Prégase puntualidade.

As **CLASES PRÁCTICAS** compartiméntanse en cinco grupos ou seminarios de traballo (P1, P2, P3, P4 e P5) de unha hora e media de duración cada un. As **clases prácticas** amplian e profundizan nos contidos teóricos da asignatura, permitindo desenvolver análises máis detidas sobre problemáticas concretas así como unha participación real e eficaz do alumno. Os **contidos** das clases prácticas consisten en lecturas e análises de textos, visualización de documentais, exercicios, debates, comentarios de visitas expositivas, etc., relacionados cos contidos da asignatura. Prégase a máxima puntualidade.

As horas de traballo autónomo do alumno. O modelo educativo do EEES (Espacio Europeo de Educación Superior) aboga por metodoloxías docentes orientadas a favorecer a aprendizaxe activa do estudante, a súa implicación e autonomía. A aprendizaxe non comeza e remata na aula. O alumno, como protagonista do seu proceso de aprendizaxe, debe asumir o novo papel de actor principal e actuar consecuentemente, tanto dentro como fora da aula: ***a súa formación depende en gran medida do traballo que realiza fora da aula***. Así o contempla o sistema de transferencia de créditos ECTS.

A **avaliación** da asignatura **Arte e Modernidade** conxuga, en definitiva, as dúas opcións que se detallan a continuación:

1. Unha **evaluación continuada** baseada no control semanal dos exercicios e actividades propostas aos grupos de traballo no seu correspondente seminario. A pertenza a un grupo de traballo é inamovible. Non se valorará a realización de exercicios fora do grupo de traballo correspondente. Si o seguimento do traballo é discontinuo non poderá ser valorado e será calificado como non presentado.

Terase en conta a **puntualidade** das entregas dos exercicios nas datas concretas. A falta de puntualidade nas entregas valorarase negativamente.

A **avaliación continuada** implica en termos de cualificación un **30% do valor da asignatura**.

2. Unha **avaliación final** formalizada nunha **proba de exame** de carácter sumatorio ao final do cuadrimestre, e cuxo valor supón un **70% do total da asignatura**. A aplicación da presente proba permítelle ao profesor analizar resultados e obter valoracións concretas do aprehendido polo alumno ao longo do cuadrimestre.

A **proba de exame** consiste en cinco preguntas (cada unha das cales vale entre 1 e 2 puntos) das que se valorará o seguinte:

. A alusión ao contexto, referentes e aportacións da peza/linguaxeo ou artista proposto. Analizar unha imaxe non significa describir literalmente o que aparece en pantalla, senón proporcionar análises críticos en función do estudado.

. O espazo de escritura debe limitarse ás liñas de puntos da proba en papel que entrega o profesor a cada alumno o día do exame. Recoméndase aos alumnos proverse de folios para realizar borradores previos á redacción final.

. Apreciarase a boa redacción, a correcta denominación de estilos e artistas, así como a precisión ortográfica.

. Pregase asimesmo puntualidade e boa letra.

3. **Convocatoria extraordinaria (xullo).** A convocatoria de xullo consistirá "exclusivamente" na realización dunha proba teórica similar á realizada en primeira convocatoria.

DATAS DE EXAME:

Convocatoria de xuño: Venres 22 de maio de 2014

GRUPOS P1, P2 e P3 de 10 a 11:30 horas **Lugar:** Salón de Actos

GRUPOS P3 e P4 de 16 a 17:30 horas **Lugar:** Salón de Actos

Convocatoria de xullo: Luns 7 xullo de 12 a 14 horas (Todos os grupos) **Lugar:** Salón de Actos

***AVISO**: O uso de **teléfonos móviles** durante a realización da proba pode supoñer a expulsión do alumno da mesma.

Bibliografía. Fontes de información
ARGAN, G.C, **El arte moderno (1771-1979)**, Fernando Torres,
ASHTON, D.,, **La escuela de Nueva York**, Cátedra,
BOZAL, V., (ed), **Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas, Vol I y II**, La Balsa de la Medusa,
BÜRGUER, P.,, **Teoría de la vanguardia**, Paidós,
CAWS, M.A.,, **Surrealismo**, Phaidon,
CIRLOT, L., (ed), **Primeras vanguardias artísticas. Textos y documentos**, Parsifal Ediciones,
CHRISTOV-BAKARGIEV, C.,, **Arte Póvera**, Phaidon,
FAHR-BECKER, G.,, **El modernismo**, Könemann,
FOUCAULT, M.,, **Esto no es una pipa. Ensayo sobre Magritte**, Anagrama,
GOLDBERG, M.,, **Performance Art. Desde el futurismo hasta el presente**, Destino,
GUASCH, A.M.,, **El arte del siglo XX en sus exposiciones (1945-1995)**, Ed del Serbal,
GUASCH, A.M.,, **El arte último del siglo XX. Del posminimalismo a lo multicultural**, Alianza Forma,
HONOUR, H.,, **El Romanticismo**, Alianza Ed,
JONES, A.; WARR, T.,, **El cuerpo del artista**, Ed Phaidon,
KASTNER, J.; WALLIS, B.,, **Land and environmental art**, Phaidon,
KRAUSS, R.,, **La originalidad de la vanguardia y otros mitos modernos**, Alianza Forma,
LIPPARD, L.,, **El Pop Art**, Destino,
LIPPARD, L.,, **Seis años de desmaterialización del objeto artístico (1996-1972)**, Akal,
LYOTARD, J.F., **La condición posmodern**, Cátedra,
MARCHAN FIZ, S.,, **Las vanguardias históricas y sus sombras. Summa Artis, Vol. XXXIX**, Espasa-Calpe,
MARCHAN FIZ, S.,, **Del arte objetual al arte del concepto (1960-1974) Epílogo sobre la sensibilidad posmoderna**, Akal,
MICHELI, M. DE, **Las vanguardias artísticas del siglo XX**, Alianza Ed,
NOCHLIN, L.,, **El Realismo**, Alianza Ed,
OSBORNE, P.,, **Arte conceptual**, Phaidon,
POOL, P.,, **El Impresionismo**, Destino,
RAQUEJO GRADO, T.,, **Land Art**, Nerea,

REWALD, J.,, **El Postimpresionismo. De Vang Gogh a Gauguin**, Alianza Ed,
RAMIREZ, J.A., (ed), **Historia del Arte, Vol. IV e V**, Alianza Ed,
RAIREZ, J.A,, **El arte de las vanguardias**, Anaya,
SUBIRATS, E.,, **El final de las vanguardias**, Antrophos,
SUREDA, J.; GUASCH, A.M.,, **La trama de lo moderno**, Akal,
VVAA, **Escritos de arte de vanguardia (1900-1945)**, Turner,
VVAA, **Arte desde 1900. Modernidad Antimodernidad Posmodernidad**, Akal,
VVAA, **La modernidad a debate. El arte desde 1940**, Akal,
VVAA, **Primitivismo, Cubismo y Abstracción. Los primeros años del siglo XX**, Akal,
VVAA, **Realismo, Racionalismo y Surrealismo. El arte de entreguerras (1914-1945)**, Akal,

BIBLIOGRAFÍA XERAL

Somos conscientes de que o listado de propostas que se recomenda na BIBLIOGRAFÍA XERAL podería ser moito máis extenso. Tratamos de ser realistas e facer unha selección que poida ser abarcada polo alumno dentro do cuadrimestre e das horas asinadas á materia. Non obstante, non nos parece mal dotar ao alumno dun fondo bibliográfico a maiores que, ainda que non sexa utilizado no curso preceptivo, poida serlle de utilidade no futuro.

Tony Cragg >< Franz Xaver MesserschmidtMadrid, OctubreEnero 2009.

CATÁLOGO. *Piet Mondrian*, Fundación Juan March, Madrid, 1982.

CATÁLOGO. *Robert y Sonia Delaunay (1905 1941)* Museo Thyssen Bornemisza, Madrid, Octubre 2002Enero 2003.

CATALOGO. *Matisse: 1917 1941*, Museo Thyssen Bornemisza, JunioSeptiembre 2009.

CATÁLOGO. *La Bauhaus de fiesta (1919-1933)* Fundación La Caixa, Barcelona, 2005.

CATÁLOGO. *Oskar Schlemmer*, MNCARS, Madrid, 1996.

CATÁLOGO. *Arte de vanguardia rusa (1900-1935)* Auditorio de Galicia, Santiago de Compostela, 1992.

CATÁLOGO. *Vanguardia Rusa (1910-1930)* Museo y Colección Ludwig, Fundación Juan March, Madrid, 1985.

CATÁLOGO. *Vanguardias Rusas,* Museo Thyssen Bornemisza, Madrid, FebreroMayo 2006.

CATÁLOGO. *Rodchenko & Popova. , Tate Publishing, FebreroMayo 2009.*

CATÁLOGO. *Malevitch*. Colección del Museo Estatal Ruso, San Petersburgo, Fundación Juan March, Madrid, 1993.

CATÁLOGO. *Dadá y Constructivismo*, MNCARS, Madrid, 1989.

CATÁLOGO. *Dada*. Centro de Arte Georges Pompidou, París, MayoSeptiembre 2006.

CATÁLOGO. *The Art of Lee Miller*, Victoria and Albert Museum, Londres, Septiembre 2007 Enero 2008.

CATÁLOGO. *Claude Cahun.* Instituto Valenciano de Arte Moderno, Valencia, Noviembre 2001 Enero 2002.

CATÁLOGO. *Maruja Mallo*, CGAC, Xunta de Galicia, Santiago de Compostela, 1993.

CATÁLOGO. *Frida Khalo*. Fundación Caixa Galicia, A Coruña, Octubre 2005 Enero 2006.

CATÁLOGO. *Miró: Tierra*, Museo Thyssen Bornemisza, Madrid, Junio Septiembre 2008.

CATÁLOGO. *Tapar para ver o El Ojo Va*go, Sala Rekalde, Bilbao, Marzo-Mayo 2011.

CATÁLOGO. *Les Réalismes (1919-1939)* Centro Georges Pompidou, París, 1980.

CATÁLOGO. *Mimesis. Realismos Modernos (1918-1945)* Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid, Octubre 2005 Enero 2006.

CATÁLOGO. *Modigliani y su tiempo*, Museo Thyssen Bornemisza, Madrid, Febrero Mayo 2008.

CATÁLOGO. *Tamara de Lempicka*, Fundación Caixa Galicia, Casa das Artes, Vigo, AbrilJulio 2007.

CATÁLOGO. *Arte Abstracto Español*, Fundación Juan March, Madrid, 1983.

CATÁLOGO. *La Escuela de Nueva York*, MNCARS, Madrid, 1992.

CATÁLOGO. *Arnulf Rainer*, Centro Galego de Arte Contemporánea, Santiago de Compostela, 1996.

CATÁLOGO. *El Arte Pop*, MNCARS, Madrid, 1992.

CATÁLOGO. *El Pop español: Los años 60. El tiempo rencontrado*, Museo de Arte Contemporáneo Esteban Vicente, Segovia, 2004

CATÁLOGO. *Andy Warhol: cine, vídeo y tv*, Fundación Antoni Tàpies, Barcelona, 2001.

CATÁLOGO. *Andy Warhol (1960-1986)* Fundación Joan Miró, Barcelona, CATÁLOGO. *Body and the East: from the 1960 to the present*, MOMA, N.Y., Julio-Septiembre 1998.

CATÁLOGO. *Joseph Beuys*, MNCARS, Madrid, Marzo-Junio, 1996.

CATÁLOGO. *Fluxus y Fluxfilms: 1962-2002*, MNCARS, Madrid, 2002 (Ciclo de Vídeo)

CATÁLOGO. *SKIN + BONES. Parallel Practices in Fashion and Architecture,* Embankment Galleries at Somerset House, Londres, Abril-Agosto, 2008.

CATÁLOGO. *Second Lives. Remixing the Ordinary*, Museum of Arts and Design, Nueva York, Septiembre 2008Febrero 2009.

ALBERTH, SUSAN L., *Leonora Carrington. Surrealismo, alquimia y arte*, Ed Turner, Madrid, 2004.

BOCCIONI, U., *Estética y arte futuristas*, Ed El Acantilado, 2004.

BRANDSTÄTTER, C., *Klimt y la moda*, Ed Assouline, Madrid, 2004.

BRETON, A., *Manifiestos del surrealismo*, Ed Visor, Madrid, 2002.

CABANNE, P., *Conversaciones con Marcel Duchamp*, Ed Anagrama, Barcelona, 1984.

CARRINGTON, L., *Memorias de abajo*, Ediciones Siruela, Madrid, 2001.

CEZANNE, P., *Correspondencia*, Ed Visor, Madrid, 1991.

CISERI, I., *El Romanticismo (1780-1860) Nace una nueva sensibilidad*, Ed Electa, Barcelona, 2004.

DALÍ, S., *Diario de un genio*, Tusquets Editores, Barcelona, 1996.

FERRANT, A., *Todo se sigue pareciendo a algo. Escritos críticos y testimonios*, Ed Visor, Madrid, 1997.

FREUD, S., *Psicoanálisis del arte*, Alianza Ed, Madrid, 2001.

GIL, A., *Peggy Guggenheim. Confesiones de una adicta al arte*, Plaza y Janes, Barcelona, 2002.

HOCHMAN, E., *La Bauhaus: Crisol de la Modernidad*, Ed Paidós, Barcelona, 2002.

KANDINSKY, W., *De lo espiritual en el arte,* Ed Paidós, Barcelona, 1996.

LORD, J., *Retrato de Giacometti,* La Balsa de la Medusa, Madrid, 2002.

MATISSE, H., *Sobre arte,* Barral Editores, Barcelona, 1978.

NICOLÁS, M. del Mar, *Mariano Fortuny y Madrazo*. Entre la modernidad y la tradición, Ed Fundación Universitaria Española, Madrid, 2001.

PENROSE, R., *Picasso, su vida y su obra*, Arcos Vergara, Barcelona, 1981.

PONIATOWSKA, E., *Leonora*, Ed Seix Barral, Barcelona, 2011.

RAMIREZ, J.A., *Arte y Arquitectura en la época del capitalismo triunfante*, Ed Visor, Madrid, 1992.

RAMIREZ, J.A., *Duchamp. El amor y la muerte*, incluso, Ed Siruela, Madrid, 1993.

SÁNCHEZ CASTILLO, F., *Extranjeros*, Ed Artesobrepapel 9, Madrid, 2006.

SEMIN, D., *Lart Povera*, Centre Georges Pompidou, Paris, 1992.

TOMKINS, C., *Duchamp,* Ed Anagrama, Barcelona, 2006.

VAN GOGH, *Cartas a Theo*, Ed Labor, Barcelona, 1992.

WARHOL, A., *Mi filosofía de A a B y de B a A*, Tusquets Editores, Barcelona, 1993.

3. Documentación na web

Detallamos a continuación unha selección de **portais de artistas e institucións** relacionadas cos contidos da asignatura así como outros de uso frecuente que poden ser de utilidade:

ARTISTAS

http://www.xoananleo.com/

http://www.banksy.co.uk/

http://www.barbarakruger.com/

http://www.chalayan.com/

http://www.chemamadoz.com/

http://www.christojeanneclaude.net/

http://www.cindysherman.com/

http://www.criticalgarden.com/

http://www.danielburen.com/

http://www.davidelfin.com/

htp://www.erwinwurn.at/

http://www.gelitin.net/

http://www.greenguerrilla.org/

http://www.guerrillagardening.org/

http://www.guerrillagirls.com/

http://www.hayonstudio.com/

http://www.jeffkoons.com/

http://www.jennyholzer.com/

http://www.jeanpaulgaultier.com/

http://www.joanbrossa.org/

http://www.jorgebarbi.com/

http://www.komarandmelamid.org/

http://www.kozyndan.com/

http://www.kristofkintera.com/

http://www.littleartist.co.uk/

http://www.lynnaldrich.com/

http://www.markryden.com/

http://www.marinafilm.con/

http://www.maisonmartinmargiela.com/

http://www.mauriziocattelan.altervista.org/

http:/www.nonobandera.com/

http://www.paulvillinski.com/

http:/www.pietheineek.nl/

http://www.sophiecalle.net/

http://ww.rijkeboer.com/

http://www.robynrhodes.com/

http://www.soyeoncho.com/

http://www.starck.com/

http:/www.stuarthaygarth.com/

http://www. Subodhgupta.com/

http://www.takashimurakami.com/

http://www.ursfischer.com/

http://www.viktor-rolf.com/

http://www.yinkashonibarembe.com/

http://www.withgilbertandgeorge.com/

http://www.zilla.ch/

INSTITUCIÓNS_

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Antropoloxía: Antropoloxía da arte/P01G010V01101
Historia: Historia da arte/P01G010V01202
Arte e contemporaneidade/P01G010V01601
Filosofía da arte/P01G010V01501
Arte e espazo social/P01G010V01901
Artes afíns/P01G010V01801

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Antropoloxía: Antropoloxía da arte/P01G010V01101
Historia: Historia da arte/P01G010V01202
Arte e contemporaneidade/P01G010V01601
Filosofía da arte/P01G010V01501

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia: Historia da arte/P01G010V01202

Outros comentarios

A asignatura Arte e Modernidade é un dos pilares sobre os que se vertebra a ensinanza de Historia da Arte no actual plan de estudos de grao da Facultade de BBAA de Pontevedra. A asignatura estructúrase nunha secuencia de quince bloques semanais para impartir nun cuadrimestre.
A especificidade do plan de estudos da Facultade conduciunos a realizar un proceso selectivo de temáticas que responde máis ben a unha idea de praxis -no ámbito cotián dos nosos alumnos- que a unha idea teórica de reconducción a través dunha Historia da Arte desvinculada da máxima complementariedad e interdisciplinariedad que caracteriza aos estudos de BBAA.
Iniciamos así un percorido que comeza no século XIX, dentense esporádicamente nas linguaxes do tránsito ao novo século e de maneira intensiva na Modernidade, nas vangardas históricas do século XX, sen dubida o punto forte do programa.
Sobrevolaremos someramente o periodo artístico de entreguerras e concluiremos nas segundas vangardas dos anos 60, fundamentais para pechar un círculo no que se desmontan os patróns que rexiron a arte occidental durante séculos.
Sen dúbida cada unha destas temáticas requerirúa un cuadrimestre completo, sen embargo debemos adaptarnos ás circunstancias e establecer unhas prioridades que levan aparelladas a omisión de determinados artistas e movementos.
Non obstante albergamos a convicción de que a riqueza dos diálogos e matices que se ofrecen, profundizando nos avances e reveses dos periodos a tratar, compensen aquelas partes da historia que quedan en elipsis.